

I. Edukacja polonistyczna

1. Słuchanie

Uczeń:

- uważnie słucha wypowiedzi dorosłych i rówieśników
- słucha z uwagą wierszy, opowiadań i innych tekstów

2. Mówienie

Uczeń:

- odpowiada na pytania dotyczące tekstów
- konstruuje spójną, kilkuzdaniową wypowiedź, która jest poprawna pod względem logicznym i gramatycznym
- używa bogatego słownictwa
- dostrzega i tworzy związki przyczynowo-skutkowe
- recytuje wiersze

3. Czytanie

Uczeń:

- czyta po cichu teksty drukowane
- czyta głośno i wyraźnie wskazane teksty (drukowane i pisane samodzielnie)
- czyta wybrane książki
- wyszukuje w tekstach wskazane fragmenty
- czyta tekst ze zrozumieniem

4. Pisanie

Uczeń:

- poprawnie pisze i łączy litery
- prawidłowo rozmieszcza pismo w liniaturze
- pisze czytelnie zdania
- bezbłędnie przepisuje zdania
- stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania
- układa zdarzenia we właściwej kolejności
- przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach
- pisze z pamięci zdania

5. Kształcenie językowe

Uczeń:

- wyróżnia w wyrazach samogłoski i spółgłoski oraz sylaby
- układa wyrazy z rozsypanek literowych i sylabowych
- wyróżnia wyrazy w zdaniach
- wyróżnia zdania w wypowiedziach
- łączy wyrazy w wypowiedzenie
- rozróżnia rzeczowniki, czasowniki
- rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące

6. Samokształcenie

Uczeń:

- podejmuje próby zapisu nowych, samodzielnie poznanych wyrazów

II. Edukacja matematyczna

1. Stosunki przestrzenne i cechy wielkościowe

Uczeń:

- określa wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie
- określa kierunki względem siebie
- określa kierunki względem innej osoby
- określa kierunki na kartce
- porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej np. długości czy masy
- posługuje się pojęciami: rząd pionowy, rząd poziomy, rząd ukośny

2. Liczby i ich własności

Uczeń:

- liczy w przód i w tył od podanej liczby w zakresie 10
- odczytuje i zapisuje za pomocą cyfr liczby w zakresie 10
- porównuje liczby, stosuje znaki: $<$, $>$, $=$
- zna strukturę liczby dwucyfrowej
- rozumie aspekt porządkowy liczby
- stosuje określenia „liczba o 2 większa / mniejsza”

3. Posługiwanie się liczbami

Uczeń:

- dodaje i odejmuje liczby w zakresie 10
- dodaje i odejmuje liczby w zakresie 20 z użyciem konkretów, np. na chodniczkach liczbowych, liczydełkach
- dostrzega związki dodawania z odejmowaniem
- rozkłada liczby drugiej dziesiątki na składniki
- stosuje przemienność dodawania
- rozumie na czym polega mnożenie i dzielenie
- mnoży i dzieli w zakresie 30 z wykorzystaniem konkretów lub ilustracji
- dodaje i odejmuje pełne dziesiątki w zakresie 100 z użyciem konkretów

4. Czytanie tekstów matematycznych

Uczeń:

- opisuje rozwiązanie zadania za pomocą działań
- rozwiązuje zadania tekstowe jednodziałaniowe na dodawanie i odejmowanie w zakresie 20
- układa zadania do ilustracji, działania lub pytania
- opisuje rozwiązanie zadania za pomocą rysunku
- potrafi rozpoznać zadanie nietypowe (z niedomiarem lub nadmiarem danych, zadanie bezsensowne życiowo)
- rozwiązuje zadania tekstowe jednodziałaniowe na mnożenie i dzielenie w zakresie 30 z użyciem konkretów lub ilustracji
- analizuje i rozwiązuje zadania
- odpowiada na pytania do tekstów matematycznych z cyklu „Sprawa dla detektywa”

5. Pojęcia geometryczne

Uczeń:

- rozpoznaje figury geometryczne: trójkąt, koło, kwadrat, prostokąt
- posługuje się jednostkami długości: centymetr, milimetr
- mierzy linijką długość odcinków i podaje wynik pomiaru
- rozumie, że $1\text{ cm} = 10\text{ mm}$
- dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i wytworach człowieka
- rozpoznaje figury osiowosymetryczne

6. Stosowanie matematyki w sytuacjach życiowych

Uczeń:

- określa wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie
- rozróżnia nominały na monetach

- wykonuje proste obliczenia pieniężne
- zna i wymienia nazwy dni tygodnia
- wykonuje proste obliczenia kalendarzowe
- zna nazwy miesięcy i pór roku
- rozumie cykliczne następstwo czasu kalendarzowego
- odczytuje godziny na zegarze
- posługuje się jednostkami czasu (godzina)
- wykonuje proste obliczenia zegarowe
- posługuje się jednostkami masy (kilogram)
- wykonuje proste obliczenia wagowe
- posługuje się jednostkami pojemności (litr)
- wykonuje proste obliczenia związane z pojemnością
- mierzy i odczytuje temperaturę, wskazuje najwyższą lub najniższą temperaturę
- rozumie, do czego służą pieniądze, co to jest gotówka, jak się rozmienia pieniądze, jak się robi zakupy, co to jest reszta, dlaczego ludzie pracują, co to jest potrzeba, co można oszczędzać, co można robić w banku
- wykonuje proste zadania związane z kodowaniem i odkodowywaniem informacji
- rozwiązuje proste łamigłówki matematyczne

III. Edukacja społeczna

1. Rozumienie środowiska społecznego

Uczeń:

- zna reguły postępowania w grupach społecznych, do których należy
- ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości
- przestrzega norm postępowania i obowiązków wynikających z roli ucznia
- współpracując zgodnie z ustalonymi zasadami
- identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, naród
- współpracuje w grupie
- wykonuje w zespołach prace projektowe
- przestrzega ustalonych zasad podczas zabaw i gier
- wie, dlaczego warto pomagać osobom potrzebującym
- rozwija swoją samodzielność (np. pakowanie plecaka do szkoły, dbanie o swój pokój, ubieranie się odpowiednio do pogody, przygotowanie zdrowej kanapki, nakrywanie do stołu, planowanie zajęć, opieka nad zwierzętami domowymi)
- twórczo rozwiązuje problemy, stosuje elementy myślenia krytycznego – ocenia sytuację oraz przyczyny i skutki, np. zachowania
- przyjmuje wskazówki pomocne w skutecznym uczeniu się oraz poszukuje własnych metod zapamiętywania

2. Orientacja w czasie historycznym

Uczeń:

- zna i szanuje wybrane zwyczaje i tradycje polskie (np. związane ze świętami, powitaniem wiosny)
- rozpoznaje godło, barwy narodowe, hymn państwowy

IV. Edukacja przyrodnicza

1. Rozumienie środowiska przyrodniczego

Uczeń:

- wypowiada się na temat tego, jak rośliny i zwierzęta reagują na pogodę i zmiany pór roku
- rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną
- zna nazwy ptaków odlatujących na zimę i zimujących w Polsce
- obserwuje pogodę i zna jej elementy
- prowadzi proste obserwacje przyrodnicze i eksperymenty
- zna zimowe zjawiska przyrodnicze (śnieg, mróz, szron, lód)
- rozpoznaje w otoczeniu popularne owady
- rozpoznaje zwiastuny wiosny
- rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów (rzeka)
- chroni przyrodę
- wie, w jaki sposób należy opiekować się zwierzętami domowymi
- rozróżnia krajobrazy Polski
- segreguje odpady

2. Funkcje życiowe człowieka, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo i odpoczynek

Uczeń:

- odróżnia znaki ewakuacyjne od drogowych
- rozpoznaje najważniejsze znaki ewakuacyjne i drogowe
- zna omawiane zawody użyteczności publicznej (policjant, strażak, lekarz, ratownik medyczny, rolnik, dietetyk, ogrodnik, weterynarz, leśnik, szewc, zegarmistrz, astronom, ratownik GOPR)
- potrafi wymienić pięć zmysłów: wzrok, słuch, dotyk, smak, węch; wie, do czego ludziom służą zmysły
- wie, na czym polega zdrowe odżywianie
- wie, jak i w jakim celu trzeba dbać o swoje ciało i zdrowie
- wskazuje ubiory odpowiednie do stanu pogody
- zna europejski numer alarmowy 112 oraz numery alarmowe w Polsce (policja, pogotowie ratunkowe, straż pożarna)
- wie, jak zachować bezpieczeństwo np. w górach, nad wodą
- wykonuje polecenia zachęcające do aktywnego działania na rzecz przyrody
- rozwija swoją uważność, koncentrację na wykonaniu zadania

3. Rozumienie przestrzeni geograficznej

Uczeń:

- określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy
- odczytuje podstawowe informacje z mapy Polski
- wymienia nazwę stolicy Polski i wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju
- wymienia nazwy największych miast Polski
- wymienia nazwy kilku parków narodowych Polski oraz wie, co jest w nich charakterystycznego
- przedstawia charakterystyczne dyscypliny sportowe

V. Edukacja plastyczna

1. Percepcja wizualna, obserwacje i doświadczenia

Uczeń:

- wyróżnia w pracach plastycznych charakterystyczne i indywidualne cechy ludzi w zależności od wieku i płci, typu budowy
- określa cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowę, ubarwieniu, sposobach poruszania się
- rozróżnia barwy
- wie, że są różne rodzaje farb

2. Działalność ekspresji twórczej

Uczeń:

- wykonuje prace plastyczne na podany temat
- rysuje kredką, ołówkiem, mazakiem
- maluje farbami, używając pędzli
- wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując np. kolorowy papier, wełnę, różne tkaniny
- lepi z plasteliny
- projektuje prace przestrzenne
- estetycznie wykonuje prace plastyczne
- wykonuje ilustracje do tekstów, np. wierszy

3. Recepja sztuk pięknych

Uczeń:

- zapoznaje się z wybranymi obrazami, rzeźbami i architekturą jako odbiorca sztuki

VI. Edukacja techniczna

1. Organizacja pracy

Uczeń:

- planuje i realizuje własne projekty i prace
- zachowuje ład i porządek w miejscu pracy
- współdziała w grupie podczas planowania i realizacji projektów oraz prac technicznych
- zawsze przestrzega zasad bezpieczeństwa w miejscu pracy

2. Znajomość informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania

Uczeń:

- wykonuje przedmioty użytkowe lub dekoracyjne z zastosowaniem połączeń rozłącznych i nierozłącznych
- samodzielnie wykonuje pracę techniczną według instrukcji słowno-obrazkowej

3. Stosowanie narzędzi i obsługa urządzeń technicznych

Uczeń:

- bezpiecznie posługuje się prostymi narzędziami pomiarowymi oraz urządzeniami gospodarstwa domowego

VII. Edukacja muzyczna

1. Słuchanie muzyki

Uczeń:

- rozwija aktywność słuchową, np. rozpoznając dźwięki z otoczenia, przyrody
- aktywnie słucha muzyki
- poprawnie rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę, np.: smutną / wesołą, energiczną / spokojną, marszową / usypiającą
- rozróżnia kierunek melodii (wznoszący, opadający)

2. Ekspresja muzyczna. Śpiew

Uczeń:

- chętnie śpiewa solo i w grupie poznane piosenki
- dobiera do rysunku dźwięki wydobywane głosem
- śpiewa wybrane piosenki ludowe
- śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt, w tym świąt narodowych

3. Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec

Uczeń:

- wykonuje układy ruchowe do utworów
- uczestniczy w zabawach ruchowych do muzyki
- tworzy improwizacje ruchowe inspirowane wyliczankami, rymowankami i rytmizowanymi tekstami

4. Gra na instrumentach muzycznych**Uczeń:**

- odtwarza i tworzy rytmy
- akompaniuje do utworu
- wyróżnia balet jako rodzaj tańca
- rozpoznaje instrumenty muzyczne (trąbka)
- wie, czym jest orkiestra

5. Znajomość form zapisu dźwięku**Uczeń:**

- rozróżnia gestem dźwięki i zna budowę piosenki

Klasa 2. Wymagania edukacyjne na koniec roku

VI. Edukacja polonistyczna

7. Słuchanie**Uczeń:**

- uważnie słucha wypowiedzi dorosłych i rówieśników
- słucha z uwagą wierszy, opowiadań i innych tekstów
- słucha informacji na różne tematy
- wykonuje zadania według usłyszanej instrukcji

8. Mówienie**Uczeń:**

- odpowiada na pytania dotyczące tekstów
- konstruuje spójną, kilkuzdaniową wypowiedź, która jest poprawna pod względem logicznym i gramatycznym

- używa bogatego słownictwa
- dostrzega i tworzy związki przyczynowo-skutkowe
- recytuje wiersze
- uczestniczy w rozmowach na forum klasy
- wypowiada się na temat wysłuchanego lub przeczytanego tekstu
- opisuje ilustrację lub fragment tekstu
- wypowiada się płynnie i wyraziście w uporządkowanej formie
- poprawia błędy w swojej wypowiedzi

9. Czytanie

Uczeń:

- czyta po cichu teksty drukowane
- czyta głośno i wyraźnie wskazane teksty (drukowane i pisane samodzielnie w zeszycie)
- czyta wybrane książki
- wyszukuje w tekstach wskazane fragmenty
- czyta tekst ze zrozumieniem
- wyodrębnia postacie i zdarzenia w utworach literackich, ustala kolejność zdarzeń i ich wzajemną zależność

10. Pisanie

Uczeń:

- pisze czytelnie zdania
- bezbłędnie przepisuje zdania
- uzupełnia teksty wyrazami w odpowiedniej formie
- stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania
- układa zdarzenia we właściwej kolejności
- przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach: z **rz** wymiennym na **r**, z **rz** niewymiennym, z **u** na początku i końcu wyrazu oraz z zakończeniem **-uje**, z **h** niewymiennym, nazwach geograficznych i nazwach mieszkańców państw i kontynentów, z **ó** wymiennym na **o**, **a**, **e** oraz **ó** niewymiennym; z **ż** wymiennym na **g**, **z**, **s**, **dz**, **h**, **ź**; z **ż** niewymiennym; **ch** wymiennym na **sz**; **ch** niewymiennym; **ch** na końcu wyrazów; ze spółgłoskami miękkimi (**ś-si**, **ć-ci**, **ń-ni**, **ź-zi**, **dź-dzi**); z **nie** z czasownikami
- pisze poprawnie wielkie litery w zapisie tytułów książek, poznanych nazw geograficznych, imion i nazwisk
- porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej
- pisze zdania z pamięci i ze słuchu
- rozpoznaje formy wypowiedzi (list, opis postaci, życzenia, opis przedmiotu, notatkę, ogłoszenie, zaproszenie)
- potrafi napisać: list, opis postaci, życzenia, opis przedmiotu, notatkę, ogłoszenie, zaproszenie

11. Kształcenie językowe

Uczeń:

- wyróżnia w wyrazach samogłoski i spółgłoski oraz sylaby
- zna polski alfabet
- układa wyrazy z rozsypanek literowych i sylabowych
- wyróżnia wyrazy w zdaniach, wyróżnia zdania w wypowiedziach
- łączy wyrazy w wypowiedzenie
- rozróżnia rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki
- rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące oraz wykrzyknikowe
- wie, że istnieją związki frazeologiczne (połączenia wyrazów, których znaczenie jest przenośne, a nie dosłowne)
- potrafi rozwinąć zdanie
- potrafi dobrać do wskazanych wyrazów wyrazy przeciwstawne, bliskoznaczne, zgrubienia, zdrobnienia
- wie, co to jest rodzina wyrazów

12. Samokształcenie

Uczeń:

- podejmuje próby zapisu nowych, samodzielnie poznanych wyrazów
- korzysta z różnych źródeł informacji

VII. Edukacja matematyczna

7. Stosunki przestrzenne i cechy wielkościowe

Uczeń:

- określa wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie
- określa kierunki względem siebie lub innej osoby oraz na kartce
- porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej np. długości czy masy
- posługuje się pojęciami: wiersz, kolumna, skos
- wie, co to jest plan (miasta, terenu)

8. Liczby i ich własności

Uczeń:

- liczy w przód i w tył od podanej liczby w zakresie 100
- odczytuje i zapisuje za pomocą cyfr liczby w zakresie 100 oraz w zakresie 1000
- liczy pełnymi setkami
- porównuje liczby, stosuje znaki: $<$, $>$, $=$
- zna strukturę liczb dwucyfrowych i trzycyfrowych

- rozumie aspekt porządkowy liczby
- wie, jak na osi liczbowej są ustawione liczby
- stosuje określenia „liczba o 2 większa / mniejsza”, „liczba 2 razy większa / mniejsza”

9. Posługiwanie się liczbami

Uczeń:

- dodaje i odejmuje liczby w zakresie 20
- dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100 z użyciem konkretów, np. na chodniczkach liczbowych, liczydełkach
- dodaje i odejmuje pełne setki w zakresie 1000 na zasadzie analogii
- dostrzega związki dodawania z odejmowaniem
- rozkłada liczby dwucyfrowe na składniki
- stosuje przemienność dodawania
- rozumie na czym polegają mnożenie i dzielenie, zna związek między tymi działaniami
- stosuje przemienność mnożenia
- rozkłada na czynniki liczby w zakresie tabliczki mnożenia
- mnoży (w tym przez 1 i 0) i dzieli w zakresie 100 z wykorzystaniem konkretów lub ilustracji
- rozróżnia liczby parzyste i nieparzyste

10. Czytanie tekstów matematycznych

Uczeń:

- opisuje rozwiązanie zadania za pomocą działań
- opisuje rozwiązanie zadania za pomocą rysunku
- rozwiązuje zadania tekstowe jednodziałaniowe na dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie w zakresie 100
- układa zadania do ilustracji, działania lub pytania
- potrafi rozpoznać zadanie nietypowe (z niedomiarem lub nadmiarem danych, zadanie bezsensowne życiowo)
- rozwiązuje zadania tekstowe jednodziałaniowe na mnożenie i dzielenie w zakresie 100 z użyciem konkretów lub ilustracji
- rozwiązuje zadania tekstowe złożone za pomocą dwóch działań
- analizuje i rozwiązuje zadania
- odpowiada na pytania do tekstów matematycznych z cyklu „Sprawa dla detektywa”

11. Pojęcia geometryczne

Uczeń:

- rozpoznaje figury geometryczne: trójkąt, koło, kwadrat, prostokąt
- wyróżnia boki w wielobokach
- konstruuje figury z patyczków, sznurków, gumek

- posługuje się jednostkami długości: kilometr, metr, centymetr, milimetr
- rozumie, co to jest odcinek
- mierzy linijką długość odcinków i podaje wynik pomiaru
- rysuje wieloboki o podanych wymiarach
- rozumie, że $1\text{ cm} = 10\text{ mm}$, a $1\text{ m} = 100\text{ cm}$
- posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi typu $1\text{ m } 50\text{ cm}$
- dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i wytworach człowieka
- rozpoznaje figury osiowosymetryczne; wie, co to jest oś symetrii
- odróżnia figury płaskie od przestrzennych
- dostrzega i wskazuje rytmy na płaszczyźnie

12. Stosowanie matematyki w sytuacjach życiowych

Uczeń:

- określa wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie
- rozróżnia nominały na monetach
- rozumie, że $1\text{ zł} = 100\text{ gr}$
- wykonuje proste obliczenia pieniężne w zakresie 100
- posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi typu $1\text{ zł } 10\text{ gr}$
- zna i wymienia nazwy dni tygodnia
- wykonuje proste obliczenia kalendarzowe
- zna nazwy miesięcy i pór roku,
- wie, ile dni może mieć miesiąc
- rozpoznaje znaki rzymskie od I do XII
- potrafi zapisywać datę
- rozumie cykliczne następstwo czasu kalendarzowego
- odczytuje godziny na zegarze (pełne godziny, godziny i minuty w systemie 12-godzinnym i 24-godzinnym)
- posługuje się jednostkami czasu (doba, godzina, minuta, kwadrans)
- wykonuje proste obliczenia zegarowe
- posługuje się jednostkami masy (kilogram, dekagram)
- rozumie, że $1\text{ kg} = 100\text{ dag}$
- wykonuje proste obliczenia wagowe
- posługuje się jednostkami pojemności (litr, pół litra, ćwierć litra)
- wykonuje proste obliczenia związane z pojemnością
- mierzy i odczytuje temperaturę, wskazuje najwyższą lub najniższą temperaturę
- stosuje pojęcia połowa i ćwierć w sytuacjach życiowych
- rozumie, do czego służą paragony i kody kreskowe; jakie zachowania są ekologiczne, a jakie ekonomiczne; na czym polega sprzedaż, wymiana lub oddanie komuś produktu; wie, co to jest gratis; rozumie, że towary bywają podrabiane i jakie z tego

wynikają niebezpieczeństwa; zapoznaje się z długością czasu pracy zawodowej dorosłych; zapoznaje się z pojęciami popyt, podaż, zysk strata; wie, do czego służy reklama produktu; rozumie, że ceny mogą rosnąć lub maleć

- wykonuje różnego rodzaju zadania związane z kodowaniem i odkodowywaniem informacji
- rozwiązuje proste łamigłówki matematyczne

VIII. Edukacja społeczna

3. Rozumienie środowiska społecznego

Uczeń:

- zna reguły postępowania w grupach społecznych, do których należy
- ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości
- przestrzega norm postępowania i obowiązków wynikających z roli ucznia
- współpracując zgodnie z ustalonymi zasadami
- identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, naród
- współpracuje w grupie
- wykonuje w zespołach prace projektowe
- przestrzega ustalonych zasad podczas zabaw i gier
- stosuje pojęcia porozumienie i umowa
- ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości np. sprawiedliwość, szacunek, odpowiedzialność, przyjaźń, pomoc, uczciwość
- rozpoznaje i nazywa różne grupy społeczne do których nie należy, np. inne narodowości, mieszkańców kontynentów
- szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów dotyczące obchodzenia świąt
- kulturalnie zwraca się do innych i stosuje zwroty grzecznościowe
- wie, jak kulturalnie należy zachować się w środkach transportu oraz w miejscach publicznych
- rozwija swoją samodzielność (np. potrafi zaoferować swoją pomoc drugiej osobie [tutoring rówieśniczy], potrafi przygotować listę zakupów i wie, jak kupować mądrze, stara się samodzielnie przygotować prezenty dla bliskich lub obdarować ich swoją uwagą, czasem, uśmiechem; uczy się korzystać z różnych źródeł wiedzy [atlasów, słowników, albumów i innych książek], dba o swoje ciało i je obserwuje, stara się być odpowiedzialny i dotrzymywać ustalonych umów i zasad, wie, jak być bezpiecznym w czasie wakacyjnego wyjazdu)
- twórczo rozwiązuje problemy, stosuje elementy myślenia krytycznego – ocenia sytuację oraz przyczyny i skutki, np. zachowania
- przyjmuje wskazówki pomocne w skutecznym uczeniu się oraz poszukuje własnych metod zapamiętywania

4. Orientacja w czasie historycznym

Uczeń:

- zna i szanuje wybrane zwyczaje i tradycje polskie (np. związane ze świątami, powitaniem wiosny)
- rozpoznaje godło, barwy narodowe, hymn państwowy
- wie, jakie tradycje są związane z obchodzeniem Święta Niepodległości
- rozumie, kim jest patriota

- zna postacie wielkich Polaków (Jan Paweł II)

IX. Edukacja przyrodnicza

4. Rozumienie środowiska przyrodniczego

Uczeń:

- wypowiada się na temat tego, jak rośliny i zwierzęta reagują na pogodę i zmiany pór roku
- rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną
- rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla danego kontynentu
- obserwuje pogodę i zna jej elementy (wiatr)
- wie, jakie skutki wywołuje ocieplenie klimatu
- zna skutki związane z zimowymi zjawiskami atmosferycznymi (śnieg, mróz)
- prowadzi proste obserwacje przyrodnicze i eksperymenty
- rozpoznaje drzewa liście i iglaste
- rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów (las, pole, park, łąka)
- zna rośliny uprawiane na polach (zboża, rośliny okopowe, oleiste i włókniste)
- wie, że są organizowane różnego rodzaju akcje na rzecz ochrony środowiska np. Światowy Dzień Ziemi
- wie, w jaki sposób należy segregować odpady
- wie, czym charakteryzują się pory roku i rozumie ich cykliczność (ruch obiegu Ziemi)
- wie, dlaczego na Ziemi występuje dzień i noc (ruch obrotowy Ziemi)
- przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym

5. Funkcje życiowe człowieka, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo i odpoczynek

Uczeń:

- rozpoznaje najważniejsze znaki i drogowe
- wie, na czym polega zdrowe odżywianie
- wie, jak i w jakim celu trzeba dbać o swoje ciało i zdrowie, jak zapobiegać chorobom (dbanie o odporność)
- wie, jak uniknąć niebezpieczeństwa poza domem
- zna europejski numer alarmowy 112 oraz numery alarmowe w Polsce (policja, pogotowie ratunkowe, straż pożarna, GOPR, WOPR)
- stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych
- ma świadomość pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka
- wykonuje polecenia zachęcające do aktywnego działania na rzecz przyrody
- zna warunki sprzyjające uczeniu się
- wie, jakie skutki może wywołać przebywanie w nadmiernym hałasie
- rozwija swoją uważność, koncentrację na wykonaniu zadania
- wie, na czym polega praca lekarza

- wie, jaką rolę w organizmie człowieka pełnią najważniejsze narządy wewnętrzne

6. Rozumienie przestrzeni geograficznej

Uczeń:

- wie, gdzie w Polsce znajdują się miejsca pamięci narodowej
- odczytuje podstawowe informacje z mapy świata
- zna nazwy kontynentów oraz ich charakterystyczne cechy
- wskazuje główne kierunki na mapie
- wie, do czego służy kompas i system nawigacji GPS

X. Edukacja plastyczna

4. Percepcja wizualna, obserwacje i doświadczenia

Uczeń:

- wyróżnia w pracach plastycznych charakterystyczne i indywidualne cechy ludzi w zależności od wieku i płci, typu budowy
- wyróżnia w pracach plastycznych barwę i fakturę
- wyróżnia w pracach plastycznych kształty obiektów, ich położenie, wielkość, proporcje
- określa cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowę, ubarwieniu, sposobach poruszania się

5. Działalność ekspresji twórczej

Uczeń:

- wykonuje prace plastyczne na podany temat
- rysuje kredką, ołówkiem, mazakiem
- maluje farbami, używając pędzli
- wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując np. kolorowy papier, wełnę, różne tkaniny
- lepi z plasteliny
- projektuje prace przestrzenne
- estetycznie wykonuje prace plastyczne
- wykonuje ilustracje do tekstów, np. wierszy lub lektur
- wykonuje prace potrzebne do aktywności artystycznej (np. do przedstawienia)
- wykonuje prace plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć i zachowań (np. prezent, zaproszenie)

6. Recepcja sztuk pięknych

Uczeń:

- zapoznaje się z wybranymi obrazami, rzeźbami i architekturą jako odbiorca sztuki
- nazywa dziedziny sztuk plastycznych
- wyróżnia gatunki malarstwa (portret, martwa natura, abstrakcja, kolaż, pejzaż)

- wie, czym jest animacja, witraż
- wyjaśnia pojęcia: oryginał, kopia, miniatura, reprodukcja

VI. Edukacja techniczna

4. Organizacja pracy

Uczeń:

- planuje i realizuje własne projekty i prace
- zachowuje ład i porządek w miejscu pracy
- stosuje umiar w korzystaniu z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń podczas realizacji prac technicznych
- współdziała w grupie podczas planowania i realizacji projektów oraz prac technicznych
- zawsze przestrzega zasad bezpieczeństwa w miejscu pracy

5. Znajomość informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania

Uczeń:

- wykonuje przedmioty użytkowe lub dekoracyjne z zastosowaniem połączeń rozłącznych i nierozłącznych
- samodzielnie wykonuje pracę techniczną według instrukcji słowno-obrazkowej lub tylko słownej.
- wykonuje pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania

6. Stosowanie narzędzi i obsługa urządzeń technicznych

Uczeń:

- bezpiecznie posługuje się prostymi narzędziami pomiarowymi oraz urządzeniami gospodarstwa domowego
- wyjaśnia działanie urządzeń wykorzystywanych np. w gospodarstwie domowym i w szkole

VIII. Edukacja muzyczna

6. Słuchanie muzyki

Uczeń:

- rozwija aktywność słuchową, np. rozpoznając dźwięki z otoczenia, przyrody
- aktywnie słucha muzyki
- poprawnie rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę, np.: smutną / wesołą, energiczną / spokojną, marszową / usypiającą
- rozróżnia dźwięki melodii (ciche – głośne, wysokie – niskie)
- rozróżnia tempo melodii (szybkie – wolne)
- reaguje na sygnały muzyczne w różnych sytuacjach zadaniowych

- rozpoznaje instrumenty muzyczne (perkusyjne: trójkąt, bębenek, klawesy, tamburyn, werbel; instrumenty klawiszowe: fortepian, pianino, keyboard)
- zapoznaje się z utworami Fryderyka Chopina i postacią kompozytora
- rozróżnia muzykę wykonywaną przez solistę, chór lub orkiestrę
- słucha w skupieniu krótkich utworów muzycznych

7. Ekspresja muzyczna. Śpiew

Uczeń:

- chętnie śpiewa solo i w grupie poznane piosenki
- dobiera do rysunku dźwięki wydobywane głosem
- śpiewa wybrane piosenki ludowe
- śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt, w tym świąt narodowych

8. Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec

Uczeń:

- wykonuje układy ruchowe do utworów
- uczestniczy w zabawach ruchowych do muzyki
- tworzy improwizacje ruchowe inspirowane wyliczankami, rymowankami i rytmizowanymi tekstami

9. Gra na instrumentach muzycznych

Uczeń:

- odtwarza i tworzy rytmy
- akompaniuje do utworu na instrumentach perkusyjnych lub stosuje gesty dźwiękonaśladowcze
- próbuje zagrać na dzwoneczkach krótką melodię zapisaną na pięciolinii

10. Znajomość form zapisu dźwięku

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIĄ KOŃCZĄCEGO KLASĘ TRZECIĄ

W wyniku edukacji polonistycznej po ukończeniu klasy trzeciej uczeń powinien zdobyć następujące umiejętności wyszczególnione w podstawie programowej:

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania. Uczeń:

- 1) słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
- 2) wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi;
- 3) słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby;
- 4) słucha uważnie wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, przedstawień, świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych;
- 5) przejawia zachowanie adekwatne do sytuacji; słucha tekstów interpretowanych artystycznie, szuka własnych wzorców poprawnej artykulacji i interpretacji słownej w języku ojczystym;
- 6) słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiedzania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez drugą osobę.

2. Osiągnięcia w zakresie mówienia. Uczeń:

- 1) wypowiada się płynnie, wyraziście, stosując adekwatne do sytuacji techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji, tempa i siły głosu;
- 2) formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia;
- 3) wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą czy wydarzeniem kulturalnym;
- 4) porządkuje swoją wypowiedź, poprawia w niej błędy, omawia treść przeczytanych tekstów i ilustracji; nadaje znaczenie i tytuł obrazom, a także fragmentom tekstów;
- 5) układa w formie ustnej opowiadanie oraz składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy;
- 6) recytuje wiersze oraz wygłasza z pamięci krótkie teksty prozatorskie;
- 7) dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażającą empatię i szacunek do rozmówcy;
- 8) wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi.

3. Osiągnięcia w zakresie czytania. Uczeń:

- 1) czyta płynnie, poprawnie i wyraziście na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w toku zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych;
- 2) czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszyte oraz teksty drukowane;
- 3) wyodrębnia postacie i zdarzenia w utworach literackich, ustala kolejność zdarzeń, ich wzajemną zależność, odróżnia zdarzenia istotne od mniej istotnych, postacie główne i drugorzędne; wskazuje cechy i ocenia bohaterów, uzasadnia swą ocenę, wskazuje wydarzenie zmieniające postępowanie bohatera, określa nastrój w utworze; odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości; byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych;
- 4) wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia lub określone przez nauczyciela;
- 5) eksperymentuje, przekształca tekst, układa opowiadania twórcze, np. dalsze losy bohatera, komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu;
- 6) wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opowiadanie, opis;
- 7) czyta samodzielnie wybrane książki.

4. Osiągnięcia w zakresie pisania. Uczeń:

- 1) pisze odręcznie, czytelnie, płynnie, zdania i tekst ciągły, w jednej linii; rozmieszcza właściwie tekst ciągły na stronie zeszytu, sprawdza i poprawia napisany tekst;
- 2) układa i zapisuje opowiadanie złożone z 6–10 poprawnych wypowiedzi w ramach zagadnień opracowanych podczas zajęć;
- 3) opisuje np. osobę, przedmiot, element świata przyrody na podstawie własnych obserwacji lub lektury;
- 4) pisze notatkę, życzenie, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list; zapisuje adres nadawcy i odbiorcy; pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowe;
- 5) pisze z pamięci i ze słuchu; przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć;
- 6) stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wyliczaniu, zapisuje poznane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne;
- 7) porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery;
- 8) zapisuje poprawnie liczebniki oraz wybrane, poznane w trakcie zajęć pojęcia dotyczące różnych dyscyplin naukowych;
- 9) stosuje poprawną wielkość liter w zapisie tytułów utworów, książek, poznanych nazw geograficznych, imion i nazwisk;
- 10) układa i zapisuje zdarzenia we właściwej kolejności, układa i zapisuje plan wypowiedzi.

5. Osiągnięcia w zakresie kształcenia językowego. Uczeń:

- 1) wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach samogłoski i spółgłoski;
- 2) rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące w wypowiedziach ustnych i pisemnych;

- 3) przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie oraz zdania pojedyncze w złożone;
- 4) rozróżnia rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i stosuje je w poprawnej formie;
- 5) rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym;
- 6) łączy wyrazy w wypowiedzenia i poprawnie formułuje zdanie pojedyncze i zdanie złożone;
- 7) odróżnia i nazywa utwory wierszowane od pisanych prozą, określa, który tekst jest notatką, zagadką, listem, życzeniem, podziękowaniem, ogłoszeniem, opowiadaniem, opisem.

6. Osiągnięcia w zakresie samokształcenia. Uczeń:

- 1) podejmuje próby zapisu nowych, samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego;
- 2) korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii czy zasobów internetu i rozwija swoje zainteresowania;
- 3) wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się.

W wyniku edukacji matematycznej po ukończeniu klasy trzeciej uczeń powinien zdobyć następujące umiejętności wyszczególnione w podstawie programowej:

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia stosunków przestrzennych i cech wielkościowych. Uczeń:

- 1) określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni; określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób; określa położenie przedmiotu na prawo / na lewo od osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku);
- 2) porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej np. długości czy masy; dokonuje klasyfikacji przedmiotów;
- 3) posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos.

2. Osiągnięcia w zakresie rozumienia liczb i ich własności. Uczeń:

- 1) liczy (w przód i wstecz) od podanej liczby po 1, po 2, po 10 itp.;
- 2) odczytuje i zapisuje za pomocą cyfr, liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona (np. 1 500, 10 000, 800 000);
- 3) wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jedności, dziesiątki, setki itd., określa kolejność, posługując się liczbą porządkową;
- 4) porównuje liczby; porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie; rozumie sformułowania typu: liczba o 7 większa, liczba o 10 mniejsza; stosuje znaki: $<$, $=$, $>$.

3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się liczbami. Uczeń:

- 1) wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia, dzielenia oraz związku między nimi;
- 2) korzysta intuicyjnie z własności działań;
- 3) dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach);
- 4) mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20;
- 5) rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko);
- 6) stosuje własne strategie, wykonując obliczenia;
- 7) posługuje się znakiem równości i znakami czterech podstawowych działań;
- 8) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częściowe wyniki działań lub, wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik;
- 9) oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$;
- 10) mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częściowe wyniki działań; podczas obliczeń stosuje własne strategie.

4. Osiągnięcia w zakresie czytania tekstów matematycznych. Uczeń:

- 1) analizuje i rozwiązuje zadania tekstowe proste i wybrane złożone;
- 2) dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania;
- 3) opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób;
- 4) układa zadania i je rozwiązuje, tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną; wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych.

5. Osiągnięcia w zakresie rozumienia pojęć geometrycznych. Uczeń:

- 1) rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło, wyodrębnia te figury spośród innych figur;
- 2) kreśli przy linijce odcinki i łamane, rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty), wykorzystując sieć kwadratową;
- 3) mierzy długości odcinków, boków figur geometrycznych itp.; podaje wynik pomiaru, posługując się jednostkami długości: centymetr, metr, milimetr;
- 4) wyjaśnia związki między jednostkami długości; posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi; wyjaśnia pojęcie kilometr;
- 5) mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego; oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym także kwadratu) o danych bokach;

6) dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w otoczeniu dziecka.

6. Osiągnięcia w zakresie stosowania matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji. Uczeń:

1) klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy; dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnych w środowisku dziecka;

2) dzieli na dwie i cztery równe części, np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć;

3) wykonuje obliczenia pieniężne; zamienia złote na grosze i odwrotnie, rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej;

4) odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyświetlającym cyfry w systemie 24-godzinnym);

5) wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu;

6) posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, minuta, sekunda; posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera;

7) zapisuje daty np. swojego urodzenia lub datę bieżącą;

8) posługuje się kalendarzem; odczytuje oraz zapisuje znaki rzymskie co najmniej do XII;

9) mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją;

10) dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych;

11) waży; używa określeń: kilogram, dekagram, gram, tona; zna zależności między tymi jednostkami;

12) odmierza płyny; używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra;

13) wykorzystuje warcaby, szachy i inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad itd.; przekształca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne;

14) wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się.

W wyniku edukacji społecznej po ukończeniu klasy trzeciej uczeń powinien zdobyć następujące umiejętności wyszczególnione w podstawie programowej:

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego. Uczeń:

1) identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach;

- 2) wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu;
- 3) przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;
- 4) ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przepraszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne;
- 5) przedstawia siebie i grupę, do której należy, zapisuje swój adres, adres szkoły, zawód i miejsce pracy rodziców; posługuje się danymi osobistymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie i reprezentowanych osób; jest powściągliwy w używaniu takich danych w sytuacjach nowych i wirtualnych;
- 6) rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, a które wzbudzają jego zainteresowanie, np. drużyny i kluby sportowe, zespoły artystyczne, a także inne narodowości;
- 7) opowiada ciekawostki historyczne dotyczące regionu, kraju, wyróżniając w nich postaci fikcyjne i realne;
- 8) stosuje pojęcia: porozumienie, umowa; uczestniczy w wyborach samorządu uczniowskiego w klasie, w szkole; wymienia przykłady powstałych w efekcie porozumień i umów grup społecznych np. stowarzyszenia pomocy chorym i niepełnosprawnym dzieciom, organizacje ekologiczne, a także stowarzyszenia dużych grup społecznych, jak miasta i państwa czy Unia Europejska;
- 9) szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach;
- 10) wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu i komunikuje się za pomocą nowych technologii.

2. Osiągnięcia w zakresie orientacji w czasie historycznym. Uczeń:

- 1) opowiada o legendarnym powstaniu państwa polskiego, wyjaśnia związek legendy z powstaniem godła i barw narodowych, przedstawia wybrane legendy dotyczące regionu, w którym mieszka lub inne;
- 2) rozpoznaje: godło, barwy, hymn narodowy, mundur wojskowy, wybrane stroje ludowe np. związane z regionem Polski, w którym mieszka;
- 3) uczestniczy w świątach narodowych i innych ważnych dniach pamięci narodowej; wykonuje kokardę narodową, biało-czerwony proporczyk;
- 4) zachowuje się godnie i z szacunkiem podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na maszt itp.;
- 5) rozpoznaje i nazywa patrona szkoły, miejscowości, w której mieszka, wyjaśnia pojęcie „patron”, wymienia imiona i nazwiska np. pierwszego władcy i króla Polski, obecnego prezydenta Polski, wymienia nazwę pierwszej stolicy Polski;
- 6) wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich;

7) opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka, jest świadomy, że stosuje w swej aktywności ten dorobek, np. cyfry arabskie i rzymskie, papier, mydło, instrumenty muzyczne;

8) opowiada historię własnej rodziny, przedstawia wybrane postacie i prezentuje informacje o wielkich Polakach: królowa Jadwiga, król Stefan Batory, astronom Mikołaj Kopernik, noblistka Maria Skłodowska-Curie, alpinistka Wanda Rutkiewicz, papież Jan Paweł II, nauczycielka – cichociemna gen. Elżbieta Zawacka „Zo”.

W wyniku edukacji przyrodniczej po ukończeniu klasy trzeciej uczeń powinien zdobyć następujące umiejętności wyszczególnione w podstawie programowej:

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska przyrodniczego. Uczeń:

1) rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną;

2) rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów, takich jak: łąka, jezioro, rzeka, morze, pole, staw, las, las gospodarczy;

3) określa składowe i funkcje ekosystemu na wybranym przykładzie, np. las, warstwy lasu, polany, torfowiska, martwe drzewo w lesie;

4) rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka się w polskim środowisku przyrodniczym;

5) odszukuje w różnych dostępnych zasobach, w tym internetowych, informacje dotyczące środowiska przyrodniczego, potrzebne do wykonania zadania, ćwiczenia;

6) prowadzi proste hodowle roślin, przedstawia zasady opieki nad zwierzętami, domowymi, hodowlanymi i innymi;

7) planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych, tworzy notatki z obserwacji, wyjaśnia istotę obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego;

8) chroni przyrodę, wskazuje wybrane miejsca ochrony przyrody oraz parki narodowe, pomniki przyrody w najbliższym otoczeniu – miejscowości, regionie;

9) segreguje odpady i ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania.

2. Osiągnięcia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i odpoczynku. Uczeń:

1) przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów ludzi znanych z miejscem zamieszkania oraz zawodów użyteczności publicznej: nauczyciel, żołnierz, policjant, strażak, lekarz, pielęgniarz czy leśnik, a ponadto rozumie istotę pracy w służbach mundurowych i medycznych;

2) posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat – wezwanie o pomoc: policji, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej;

3) posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia;

- 4) dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia;
- 5) reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby;
- 6) zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy
- 7) wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych; ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze;
- 8) przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia;
- 9) ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet;
- 10) rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych, przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego;
- 11) stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku;
- 12) ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach;
- 13) ma świadomość obecności nieprawdziwych informacji, np. w przestrzeni wirtualnej, publicznej; sprawdza informacje, zadając pytania nauczycielowi, rodzicom, policjantowi;
- 14) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety;
- 15) ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka;
- 16) ma świadomość pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka.

3. Osiągnięcia w zakresie rozumienia przestrzeni geograficznej. Uczeń:

- 1) określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy, opisuje charakterystyczne formy terenu, składniki przyrody, charakterystyczne miejsca, np. miejsca pamięci narodowej, najważniejsze zakłady pracy, w tym ważniejsze przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, interesujące zabytki, pomniki, tereny rekreacyjne, parki krajobrazowe, parki narodowe;
- 2) wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, główne miasta, rzeki, nazwy krain geograficznych;
- 3) czyta proste plany, wskazuje kierunki główne na mapie, odczytuje podstawowe znaki kartograficzne map, z których korzysta; za pomocą komputera, wpisując poprawnie adres, wyznacza np. trasę przejazdu rowerem;
- 4) wymienia nazwę stolicy Polski i charakterystyczne obiekty, wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju, wskazuje na mapie jej położenie;

- 5) przedstawia charakterystyczne dla Polski dyscypliny sportowe, gospodarcze lub inne np. artystyczną działalność człowieka, w której Polska odnosi sukcesy lub z niej słynie;
- 6) wyznacza kierunki główne w terenie na podstawie cienia, określa, z którego kierunku wieje wiatr, rozpoznaje charakterystyczne rodzaje opadów;
- 7) przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym.

W wyniku edukacji plastycznej po ukończeniu klasy trzeciej uczeń powinien zdobyć następujące umiejętności wyszczególnione w podstawie programowej:

1. Osiągnięcia w zakresie percepcji wizualnej, obserwacji i doświadczeń. Uczeń:

1) wyróżnia w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach:

a) kształty obiektów – nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe,

b) wielkości i proporcje, położenie obiektów i elementów złożonych, różnice i podobieństwa w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt,

c) barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę,

d) cechy charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się;

2) określa w swoim otoczeniu kompozycje obiektów i zjawisk, np. zamknięte (mozaiki na dywanie, rytmy na przedmiotach użytkowych), otwarte (chmury, papiery ozdobne, pościel, firany), kompozycje o budowie symetrycznej.

2. Osiągnięcia w zakresie działalności ekspresji twórczej. Uczeń:

1) rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykami (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem;

2) maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli;

3) wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp.;

4) modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, zarówno z materiałów naturalnych i przemysłowych;

5) powiela za pomocą kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego, np. z korka i innych tworzyw, a także za pomocą prostych programów komputerowych;

6) wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej i naukowej;

7) wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, nastrojów i zachowań (np. prezent, zaproszenie);

8) ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych;

9) tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej np. plakaty, ulotki i inne wytwory.

3. Osiągnięcia w zakresie recepcji sztuk plastycznych. Uczeń:

1) nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę, w tym dziedziny sztuki użytkowej np. meblarstwo, tkactwo, ceramikę, hafciarstwo, architekturę, grafikę komputerową;

2) rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scena rodzajowa; nazywa wybrane przykłady dzieł znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów z regionu swego pochodzenia lub innych;

3) wyjaśnia pojęcia: oryginał czy kopia obrazu lub rzeźby; miniatura obrazu lub rzeźby; reprodukcja itp.; wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych.

W wyniku edukacji technicznej po ukończeniu klasy trzeciej uczeń powinien zdobyć następujące umiejętności wyszczególnione w podstawie programowej:

1. Osiągnięcia w zakresie organizacji pracy. Uczeń:

1) planuje i realizuje własne projekty / prace; realizując te prace / projekty współdziała w grupie;

2) wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji miejsca pracy ze względów bezpieczeństwa;

3) ocenia projekty / prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencję, gospodarność, oszczędność, umiar w odniesieniu do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń;

4) organizuje pracę, wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie; zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych.

2. Osiągnięcia w zakresie znajomości informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania. Uczeń:

1) odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną;

2) wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne:

a) z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązanie, szycie lub zszywanie zszywkami, sklejanie

taśmą itp.,

b) używając połączeń rozłącznych: spinanie spinaczami biurowymi, wiązanie sznurkiem lub wstążką ozdobną,

c) bez użycia kleju, taśm, zszywek np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe nacinane,

d) z wykorzystaniem prądu elektrycznego: lampion, dekoracja świąteczna;

- 3) stosuje poznaną technologię podczas wykonywania przedmiotów użytkowych lub montowania wybranych modeli urządzeń technicznych;
- 4) wykonuje przedmiot / model / pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania.

3. Osiągnięcia w zakresie stosowania narzędzi i obsługi urządzeń technicznych. Uczeń:

- 1) wyjaśnia działanie i funkcję narzędzi i urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie domowym i w szkole;
- 2) posługuje się bezpiecznie prostymi narzędziami pomiarowymi, urządzeniami z gospodarstwa domowego, a także urządzeniami dostępnymi w szkole.

W wyniku edukacji muzycznej po ukończeniu klasy trzeciej uczeń powinien zdobyć następujące umiejętności wyszczególnione w podstawie programowej:

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania muzyki. Uczeń:

- 1) słucha, poszukuje źródeł dźwięku i je identyfikuje;
- 2) słucha muzyki w połączeniu z aktywnością ruchową, gestami dźwiękotwórczymi: klaskanie, pstrykanie, tupanie, uderzanie o uda itp. oraz z towarzyszeniem prostych opracowań instrumentalnych;
- 3) reaguje na sygnały muzyczne w różnych sytuacjach zadaniowych;
- 4) odróżnia dźwięki muzyki, np. wysokie – niskie, długie – krótkie, ciche – głośne, głosy ludzkie: sopran, bas; odróżnia i nazywa wybrane instrumenty muzyczne;
- 5) rozróżnia muzykę wykonywaną przez solistę, chór, orkiestrę;
- 6) rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę: smutną, wesołą, skoczną, marszową itp.;
- 7) słucha w skupieniu krótkich utworów muzycznych.

2. Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej. Śpiew. Uczeń:

- 1) śpiewa różne zestawy głosek, sylaby, wykorzystuje poznane melodie i tworzy własne, naśladuje odgłosy zwierząt;
- 2) nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt, w tym świąt narodowych;
- 3) śpiewa śpiewanki, piosenki i pieśni charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich, kilka utworów patriotycznych i historycznych;
- 4) śpiewa, dbając o prawidłową postawę, artykulację i oddech, przy zachowaniu naturalnej skali głosu;
- 5) rozpoznaje i śpiewa hymn Polski,

6) śpiewa kilka wybranych krótkich piosenek w języku obcym.

3. Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec. Uczeń:

1) przedstawia ruchem treść muzyczną (np. dynamikę, nastrój, wysokość dźwięku, tempo, artykulację) oraz treść pozamuzyczną (np. fabułę, odczucia, przekład znaczeniowy słów);

2) interpretuje ruchem schematy rytmiczne;

3) tworzy improwizacje ruchowe inspirowane wyliczankami, rymowankami i rytmizowanymi tekstami;

4) wykonuje pląsy;

5) porusza się i tańczy według utworzonych przez siebie układów ruchowych, z rekwizytem, bez rekwizytu do muzyki i przy muzyce;

6) tworzy sekwencje i układy poruszania się do ulubionych przez siebie utworów muzycznych, wykorzystuje je do animacji i zabawy w grupie;

7) tańczy według układów ruchowych charakterystycznych dla wybranych tańców (w tym integracyjnych, ludowych polskich oraz innych krajów Europy i świata).

4. Gra na instrumentach muzycznych. Uczeń:

1) gra zadane przez nauczyciela i własne schematy rytmiczne;

2) wykonuje tematy rytmiczne wybranych, znanych utworów muzycznych (ludowych, popularnych, dziecięcych, klasycznych, wokalnych, instrumentalnych, polskich i zagranicznych) z użyciem instrumentów perkusyjnych;

3) realizuje schematy i tematy rytmiczne, eksperymentuje przy użyciu np. patyczków, pudełek, papieru, trawy, piszczalek, gwizdków, kogucików na wodę;

4) wykonuje instrumenty m.in. z materiałów naturalnych i innych oraz wykorzystuje tak powstałe instrumenty do akompaniamentu, realizacji dźwięku podczas zabaw i zadań edukacyjnych, organizacji koncertów i przedstawień teatralnych;

5) wykonuje akompaniament do śpiewu, stosuje gesty dźwiękotwórcze (np. tupanie, klaskanie, pstrykanie, uderzanie o uda);

6) eksperymentuje i poszukuje dźwięków, fragmentów znanych melodii przy użyciu np. dzwonek, ksylofonu, fletu podłużnego, flażoletu – flecika polskiego;

7) gra melodie piosenek i utworów instrumentalnych, do wyboru: na dzwonekach, ksylofonie, flecie podłużnym, flażolecie – fleciku polskim lub innych.

5. Osiągnięcia w zakresie znajomości form zapisu dźwięku. Uczeń:

1) wyjaśnia różne formy zapisu dźwięków, muzyki, np. nagranie za pomocą komputera, dyktafonu, telefonu czy zapis za pomocą notacji muzycznej;

2) zapisuje w zabawie z instrumentami perkusyjnymi dźwięki np. poprzez układ piktogramów, klocków rytmicznych, kolorów, liczb czy obrazków; szyfruje, koduje, wykorzystuje utworzony zapis w zabawie;

3) korzysta z wybranego zapisu melodii w czasie gry na instrumencie: dzwonekach, ksylofonie, flecie podłużnym, flażolecie – fleciku polskim.

W wyniku edukacji z zakresu wychowania fizycznego po ukończeniu klasy trzeciej uczeń powinien zdobyć następujące umiejętności wyszczególnione w podstawie programowej:

1. Osiągnięcia w zakresie utrzymania higieny osobistej i zdrowia. Uczeń:

- 1) utrzymuje w czystości ręce i całe ciało, przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu; wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie;
- 2) dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych odpowiednio na świeżym powietrzu i w pomieszczeniu;
- 3) wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia;
- 4) przygotowuje we właściwych sytuacjach i w odpowiedni sposób swoje ciało do wykonywania ruchu;
- 5) ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń;
- 6) uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej, akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu.

2. Osiągnięcia w zakresie sprawności motorycznych. Uczeń:

- 1) przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jednonóż, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skrzyżny, skulony, prosty;
- 2) pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne, biega z wysokim unoszeniem kolan, biega w połączeniu ze skokiem, przenoszeniem przyborów np. piłki, pałeczki, z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego, bieg w różnym tempie, realizuje marszobieg;
- 3) rzuca i podaje jednorącz, w miejscu i w ruchu, oburącz do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą, rzuca małymi przyborami na odległość i do celu, skacze jednonóż i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała, skacze w dal dowolnym sposobem, skacze przez skakankę, wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze;
- 4) wykonuje ćwiczenia zwinnościowe:
 - a) skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie,
 - b) czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu,
 - c) wspinanie się,
 - d) mocowanie w pozycjach niskich i wysokich,
 - e) podnoszenie i przenoszenie przyborów;
- 5) wykonuje przewrót w przód z przysiadu podpartego;
- 6) wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej;
- 7) samodzielnie wykonuje ćwiczenia prowadzące do zapobiegania wadom postawy.

3. Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych. Uczeń:

- 1) organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez nich;
- 2) zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej koleżanek i kolegów – uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej, gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu;
- 3) respektuje przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych, przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa;
- 4) uczestniczy w zabawach i grach zespołowych, z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek;
- 5) wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych: rzuty i chwyt ringo, podania piłki do partnera jednorącz i oburącz w miejscu lub w ruchu, odbicia piłki, kozłowanie w miejscu i w ruchu, podania piłki w miejscu i w ruchu, prowadzenie piłki, strzał do celu;
- 6) układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu;
- 7) jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. hulajnodze, rolkach, rowerze, sankach, łyżwach.